

Hindi Urdu for Health

The Practice of Medicine in Hindi and Urdu

repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/64261

Hindi Urdu Flagship | South Asia Institute | Department of Asian Studies | The University of Texas at Austin

Ayurvedic Practice

Ayurveda is an ancient Indian system of medicine that has developed and flourished at least since the time of the fourth Veda, Atharva-Veda. In fact, the sway of Ayurveda, literally, the “scripture of longevity” has been such on the mind of the populace that it has sometimes been called the fifth Veda. It is often thought of as a “holistic” system of medicine that brings into balance the three vital components of the body through the use of herbs and specific dietary practices. Scholars have pointed out that Ayurveda was so developed even in the ancient times that one can find references to surgery within it, referred to as “Shalya Chikitsa.” Not many Ayurvedic doctors practice Shalya Chikitsa now, for that part of medicine has been taken over by modern medicine and hospital based surgery. However, the principles of Ayurveda are still recognized to be universally applicable and therefore, very popular in India and the Indian diaspora. There are many reputed indigenous pharmaceutical companies that produce Ayurvedic medicine for sale all over the world.

UNGA

About this lesson: Description of the "Unga" plant and its importance in Ayurveda.

Video URI: hdl.handle.net/2152/65496

Contents:

Hindi Transcription.....	2
Hindi Vocabulary	2
Hindi Questions	3
Urdu Transcription.....	5
Urdu Vocabulary	5
Urdu Questions	6

Hindi Transcription

बात ये है जी, इसका नाम, उंगा है और इसको तिरचटा भी बोलते हैं और उल्टे कांटे होते हैं इसको... ये जैसे कपड़ों में चिपट जाता है, तो इसको उल्टे कांटे भी बोलते हैं... ये खांसी, नजले, जुकाम की बहुत बढ़ि या दवाई है... इसको हम काट कर काढे के रूप में भी इस्तेमाल कर सकते हैं और इसको जला कै और इसकी राख बनाकर पाणी मैं भिगो कै, पाणी को निथार कर पकाणे से इसका जो नमक निकलता है उसको हम अकसार बोलते हैं... ये दमे के लिये, खांसी के लिये, जुकाम के लिये बहुत बढ़िया, काम आता है... और इसकी जड की हम दांतुन भी कर ले हैं, जो दाँतों में करणे से जाड़ का चीस, चबक वगैरह बिल्कुल ठीक हो जाता है... और जो इसका नमक निकलता है, इस नमक को हम सफेद दाग पर लगा दें, जैसे इसमें एक धतूरे का, धतूरे का नमक, और कलीयर का नमक और इसका उंगे का नमक तीनों को मिक्स करके सफेद दाग पर लगाने से तुरंत फालक पड़ जाते हैं... फाले पड़ने के बाद में रोग का ठीक होना बहुत आसान होता है... हो जाता है, ये सफेद दाग में बहुत बढ़िया काम करता है...

Hindi Vocabulary

Unga	उंगा
	तिरचटा
	उल्टे कांटे
Cough	खांसी
Cold	नजले
Cold	जुकाम
Good medicine	बढ़िया दवाई
Cut	काट कर
As an herbal concoction	काढे के रूप में
Use	इस्तेमाल
Having burnt it	जला कै
Make ashes out of it	राख बनाकर
Soaked in water	पाणी मैं भिगो कै
Salt	नमक
Usually	अकसार
For asthma	दमे के लिये
For cough	खांसी के लिये
For cold	जुकाम के लिये
Root	जड

Toothbrush made from twigs of specific trees	दांतुन
	जाड़ का चीस
	चबक
Absolutely alright	बिल्कुल ठीक
White stain	सफेद दाग
Dhatura-salt	धतूरे का नमक
	कलीयर का नमक
Unga-salt	उंगे का नमक
Scabs	फालक
After scabbing	फाले पड़ने के बाद
Disease	रोग
Easy	आसान

Hindi Questions

1. उंगे का एक और नाम

- 1 फालक है
- 2 अकसार है
- 3 तिरचटा है
- 4 कलीयर है

2. दाँतों के लिए उंगे के

- 1 उल्टे काँटे इस्तेमाल करते हैं
- 2 जड़ इस्तेमाल करते हैं
- 3 राख इस्तेमाल करते हैं
- 4 नमक इस्तेमाल करते हैं

3. उंगु या तिरुचटा किस रोग के लिये इस्तेमाल किया जाता है?

1 दमा

2 सफेद दाग

3 दाँत के दर्द में

4 सब

Urdu Transcription

بات یہ ہے جی، اس کا نام، انگا ہے اور اس کو ترچٹہ بھی بولتے ہیں اور الٹے کانٹے ہوتو ہیں اس کو۔۔۔ یہ جیسے کپڑوں میں چپٹ جاتا ہے، تو اس کو الٹے کانٹے بھی بولتے ہیں۔۔۔ یہ کھانسی، نزلے، زکام کی بہت بڑیا دوائی ہے۔۔۔ اس کو ہم کاٹ کر کاڑھے کے روپ میں بھی استعمال کر سکتے ہیں اور اس کو جلا کے اور اس کی راکھ بنا کر پانی میں بھگو کے، پانی کو نتھار کر پکانے سے اس کا جو نمک نکلتا ہے اس کو ہم اکسار بولتے ہیں۔۔۔ یہ دمے کے لئے، کھانسی کے لئے، زکام کے لئے بہت بڑیا کام آتا ہے۔۔۔ اور اس کی جڑ کی ہم دانتن بھی کر لے ہیں، جو دانتوں میں کرنے سے جاڑ کا دات چیس، چبک وغیرہ بالکل ٹھیک ہو جاتا ہے۔۔۔ اور جو اس کا نمک نکلتا ہے، اس نمک کو ہم سفید داغ پر لگا دیں، جیسے اس میں ایک دھتورے کا، دھتورے کا نمک، اور کلیر کا نمک اور اس کا انگے کا نمک تینوں کو مکس کر کے سفید دال پر لگانے سے ترنت فالک پڑ جاتے ہیں۔۔۔ فالے پڑنے کے بعد میں روگ کا ٹھیک ہونا بہت آسان ہوتا ہے۔۔۔ ہو جاتا ہے، یہ سفید داغ میں بہت بڑیا کام کرتا ہے۔۔۔

Urdu Vocabulary

Unga	انگا
	ترچٹہ
	الٹے کانٹے
Cough	کھانسی
Cold	نزلے
Cold	زکام
Good medicine	بڑیا دوائی
Cut	کاٹ کر
As an herbal concoction	کاڑھے کے روپ میں
Use	استعمال
Having burnt it	جلا کے
Make ashes out of it	راکھ بنا کر
Soaked in water	پانی میں بھگو کے
Salt	نمک
Usually	اکسار
For asthma	دمے کے لئے
For cough	کھانسی کے لئے
For cold	زکام کے لئے
Root	جڑ

Toothbrush made from twigs of specific trees	دانتن
	جاڑ کا چیس
	چیک
Absolutely alright	بالکل ٹھیک
White stain	سفید داغ
Dhatu-salt	دھتورے کا نمک
	کلیر کا نمک
Unga-salt	انگے کا نمک
Scabs	فالک
After scabbing	فالے پڑنے کے بعد
Disease	روگ
Easy	آسان

Urdu Questions

انگے کا ایک اور نام

- 1 فالک ہے
- 2 اکسار ہے
- 3 ترچٹہ ہے
- 4 کلیر ہے

دانتوں کے لئے انگے کے

- 1 الٹے کانٹے استعمال کرتے ہیں
- 2 جڑ استعمال کرتے ہیں
- 3 راکھ استعمال کرتے ہیں
- 4 نمک استعمال کرتے ہیں